

J.P.D.
JN^o10147 D

1940
UTSKRIFT

av

Retsbok for Bergens Byrett.

Sjåforklaring.

År 1940 den 9. november ble rett holdt i Bergen Tinghus.

Dommer: Justitiarius Coucheron.

Sjåskyndig rettsvitne: Kaptein Leif Michelsen, før edfestet.

Protokollfører: Malvin Birkeland.

Sak nr. B 190/1940

Saken gjelder:

Sjåforklaring

for

D/S "Delfinus"

i henhold til sjåfartlovens § 40.

Til stede: Skibsinspektøren for det Vesten og Nordenfjeldske distrikt, Det Bergenske Dampskibsselskap, Maritime Avdeling v/ kaptein Johannessen, og overrettsakfører Henrik Ameln v/ kontorsjef Bjarne Schrøder for Krigsforsikringen.

Sto fram skipets fører og framstillet 3 vitner til avhør. Alle formentes.

Kjennelse:

Da det/etter omstendighetene er grunn til å anta at sakens opplysning ville vanskeliggjøres hvis offentligheten skulle ha adgang til rettsmøtet avses i medhold av domstolslovens § 127 sådan

Kjennelse:

Rettsmøtet holdes for lukkede dører.
Kjennelsen forkyntes for de tilstedeværende.

Vitnene fratratte.

Føreren Andreas Ottesen, 53 år gammel, bopel:

Bergen,

forklarte at "Delfinus" var et dampskip av stål på 1293 brutto registertonn, på denne turen med 17 manns besetning inkludert los, idet der manglet en lettmetros. Skipet eiedes av Det Bergenske Dampskibsselskap og har vært brukt i lasterutfart.

Føreren leste selv opp den avgivne rapport og forklarte at den ga en riktig framstilling av hva der passerte.

Rapporten inntas.

./.
Rapport fra føreren av D/S "Delfinus" på reise fra Stavanger til Høbburg.-----

Onsdag 6. november 1940. Kl. 0600 mannskapet gjør klar til fort-

Halvklart, regnbyger.-----
satt lastning i Stavanger. Kl. 0700 fortsetter lastningen med 3 gjeng. Man gjør sjøklart etterhvert som lastningen er ferdig. Kl. 1000 ferdiglastet. Dypg. F. 14' $\frac{1}{2}$ " A. 17' 1", Md. 15' 1 $\frac{3}{4}$ ". Fribord 1'7 $\frac{1}{4}$ " på rett kjø. Skibet gjort helt sjøklart med 3 gode presenninger på hver luke. Livbåtene og motorsjekte utsvinget. Kl. 1140 avgikk fra Stavanger. Kl. 1200 passerte havnegrensen. Styrer ledens kurser efter anvisning av los Kalvenes.

Kl. 15.23 pass. Obrestad fyr 1 $\frac{1}{2}$ n.m. av.

Fra Obrestad tvers styres S til øst $\frac{1}{2}$ øst.

Kl. 1550 skjedde en kraftig eksplosjon i

akterskipet. Det viste sig at eksplosjonen antagelig var inntrefft under 4 luken, idet man så at luken var sprengt åpen og hækken var vridd opover i været. "Delfinus" begynde straks å synke.

Der blev gitt ordre til manning og avfiring

av livbåtene. Maskinen blev stoppet ved hjelp av hurtiglukkeren. Kl. 15.55 satte livbåtene av, uten at noget uheld var inntruffet for besetningen. Kl. 1605 sank skibet. Straks efter blev mannskapene fra begge livbåter ombordtatt i M/K "Tönsberg 1" av Oslo, som også tok båtene på slep og gikk inn til Egersund, hvor man ankom kl. 1915. Skipets dagbøker blev ikke reddet.

Vakt på broen hadde 1ste styrmann Knut Owren og los Jacob Kalvenes. Hormann var lettmatros Ingolf Mikalsen. Vakt i maskinen hadde 2nen maskinist Oluf Pedersen.

Bergen den 8. november 1940,

A. Ottesen

Fører.

Ved avgangen fra Stavanger var skipet praktisk talt fullastet i rommene. Lasten var inntatt på forskjellige plasser i Norge fra og med Tromsø og sørover. Den besto hovedsakelig av hermetikk og sildemel og delvis tran. Av metaller var der bare ca. 60 tonn stålstenger. På dekk førtes bare en enkelt kasse som var innlastet i Bergen og visstnok inneholdt elektriske saker, antagelig maskingreier.

Skipet var ved avgangen fra Stavanger i full sjødyktig stand og havarifritt, Alt det av redningsredskaper som der etter forskriftene skulle være fantes ombord. Båtmanøvrer har vært holdt ^{måst} hver annen måned. Det norske flagg og skipets hjemland var malet på skipssidene. Det norske flagg hang på flaggstangen akter og var dessuten malet akterut. De 2 flåtene som lå på dekk

var malet med rött och hvitt.

Föreren hadde både i Bergen og kort før avgangen fra Stavanger henvendt seg til de tyske havnekontorer, og innhentet opplysninger angående seilasen.

Da eksplosjonen inntraff var føreren i sin lugar. Det var helt klart vær og smult vann. Skipet befant seg omtrent 1 $\frac{1}{2}$ nautisk mil fra land og omtrent utfor bebyggelsen på Varhaug. Det gikk med ca. 10 miles fart. Der var i dyeblikket ikke noen utkiksmann utenom styrmannen, og losen og rormannen.

Foruten den eksplosjonen som er nevnt i rapporten ble der 3 - 4 minutter senere sett og hørt en eksplosjon til inne ved stranden tvers av skipets akterende. Ettersom der således var to eksplosjoner må føreren anta at det er en torpedo fra et fartøy som har rammet Delfinus. Men ingen har sett noe fartøy hvorfra torpedoen kunne komme og heller ikke sett kjølvannet av noen torpedo. Etter de opplysninger som føreren hadde fått skulle det stedet hvor eksplosjonen inntraff være helt klart for miner. Der passerte også ved samme tid flere andre fartøyer over samme sted for nordgående og sørgående. Der hvor "Delfinus" sank var der mellom 100 og 200 meters dyp.

Ingen av de ombordværende kom til skade, men omtrent alt hva de eiet utenom det de gikk og sto i gikk tapt. Der var ingen tysk vakt ombord og ingen passasjerer.

Opplest og vedtatt.

Sto fram som 1. vitne:

Knut Owren 40 år gammel, bopel:
var
Bergen, /1ste styrmann på
"Delfinus".

Han forklarte at han hadde vakt da eksplosjonen inntraff. Det var stille fint vær og godt siktbart. Skipet gikk med full fart temmelig

nøyaktig 10 mils fart. Foruten vitnet var losen og en rosmann på broen. I øyeblikket var der ikke noen særskilt utkikksmann fordi han som skulle være utkikk, hjalp til med arbeidet på dekk. Fra Obrestad styrte de syd til øst en halv øst og i omtrent $1\frac{1}{2}$ nautisk mils avstand fra land. Da de var kommet litt forbi kirken på Varhaug merkedes eksplosjonen som et dumpt brak og et kraftig støt som bevirket at de på broen falt forover, og en regn øy av jernstykker falt ned over broen og fordekket. Jernstykkene må ha vært løsrevne deler av skipet. Vitnet kunne ikke se selve eksplosjonen, men han hørte at andre som hadde sett den sa at "Delfinus" var blitt helt skjult av en vannsøyle. Da de etterpå gikk ut i bronokken og så akterover så de at akterluken var sprengt i været og hele akterskipet vridd oppover i nesten 90° vinkel. Der kunne ikke merkes noen lukt av eksplosjonen. Ca. 3 minutter etter denne eksplosjonen inntraff der en eksplosjon til inne i fjæren tvers av skipet. Det var en svar vannsøyle som sto til værs der inne og der hørtes et smell. Vitnet må etter dette anta at det er en torpedo som har rammet skipets akterende om styrbord utskutt fra et fartøy lenger ute til havs. Men han hadde ikke kunnet se noe fartøy hvorfra torpedoene kunne ha kommet og heller ikke kjølvann av torpedoene.

Ingen av besetningen kom til skade. Skipet begynte straks å synke og livbåtene som hang utsvinget ble satt på vannet. De ble berget inn til Egersund idet et fartøy som kom til stede tok livbåtene på slep. Livbåtene ble overlevert til skipets agent i Egersund.

Oppløst og vedtatt.

Sto fram som 2. vitne:

Oluf Pedersen, 53 år gammel,
bopel: Melkeråen ved Bergen,

var 2ten maskinist på "Delfinus".

Han forklarte at han hadde hatt vakt siden kl. 13.30 da eksplosjonen inntraff. Han hørte da et sm-ell akterut om styrbord og der fikk jernsplinter og annet såsom lampene innover maskinrommet. Han hørte at vannet begynte å strømme inn i tunellen. Han sprang da opp på maskintoppen og fikk stengt for hurtiglukkeren. Da så han også at vannet begynte å strømme inn i maskinrommet. Der hadde ikke vært andre enn vitnet i maskinrommet, men fyrbøteren hadde vært på fyrdørken. Han var kommet seg opp før vitnet. Da vitnet kom på dekk holdt de allerede på å lære ned båtene. Det gikk fint med nedfiringen av båtene og de kom seg vel i båtene. Dog så at en av fyrbøterne som hadde frivakt var så sen at han måtte hoppe i sjøen. Vitnet vet ikke av at noen av de ombordværende kom til skade.

Vitnet mener at det må være torpedering som er årsak til eksplosjonen. Etter at de var kommet i båtene så og hørte de en eksplosjon til inne ved land.

Oppløst og vedtatt.

Sto fram som 3 vitnei:

Ingolf Einer Hartmann Mikalsen,
24 år gammel, var lettmatros
på "Delfinus", bopel Hassel.

Vitnet forklarte at han sto til rors da eksplosjonen inntraff. Såvidt han erindrer styrte han syd til øst en halv øst. Det var fint vær og godt siktbart og smul sjø. Derfra hvor han sto kunne ha ikke se noe til eksplosjonen, men han hørte et dumpt smell og merket et støt. Etterpå så han at hele akterskipet liksom var blitt vridd opp til aktermasten. Livbåtene som hang utsvinget ble satt på vannet idet skipet straks begynte å synke. De kom seg vel i båtene alle sammen. Vitnet hørte fortelle at de som var i babord livbåt hadde sett en eksplosjon til inne vedland.

Vitnet var i styrbord livbåt. Etterpå kom der en motorkutter som tok dem opp og tok livbåtene på slep inn til Egersund.

Opplest og vedtatt.

Vitnens nr, 2 til 3 edfastedes.

Det sjskyndige rettsvitne hadde intet å bemerke.

Retten hevet.

M. Coucheron.

Leif Michelsen.

Hfr.

Meddelt uten betaling.

Utskriftens riktighet bekreftes.

M. Coucheron.

